

**POPDEFENSE**  
BUY UNITED STATES SAVINGS BONDS AND STAMPS  
Najstarejši slovenski dnevnik v Ohio  
Oglasi v tem listu so uspešni

# ENAKOPRAVNOST

EQUALITY

NEODVIŠEN DNEVNIK ZA SLOVENSKE DELAVCE V AMERIKI

The Oldest Slovene Daily in Ohio  
Best Advertising Medium  
**POPDEFENSE**  
BUY UNITED STATES SAVINGS BONDS AND STAMPS

VOLUME XXIV. — LETO XXIV.

CLEVELAND, OHIO, WEDNESDAY (SREDA), NOVEMBER 19, 1941.

STEVILKA (NUMBER) 272

## Odkodnina za mornarje na križarki Omahi

Nemško ladjo, ki je plula pod ameriško zastavo, je zalotila in zasegla ameriška križarka Omaha.

SAN JUAN, Puerto Rico, 18. novembra. — Danes se je namočila, da je bila ameriška bojna ladja, ki je dne 6. novembra zasegla v ekvatorialnih vodah nemško ladjo, ki je plula pod ameriško zastavo, križarka Omaha. Nemška ladja pa nosi ime "Hawald".

Zvezni distriktni pravdnik je izdal proti nemški ladji tožbo za odkodnino moštva ameriške križarke, ki je zajela nemško ladjo, katera je plula pod ameriško zastavo in pod imenom "Hawald" iz Philadelphije.

Zvezni pravdnik pravi, da je bila nemška ladja semkaj križarke Omaha, ki je bila v tistih dneh — po starih mornarskih pravilih — upravičena do odkodnine. Poleg vrednosti, ki jo tvori ladja sama, je tudi na tovor surovega kavčuga, drugih obročev in drugih proizvodov.

## Anglija nadomešča stare generale z mladimi močmi

Ne da sklepati, da namestava Anglija kmalu pričene z velikimi ofenzivami.

LONDON, 19. novembra. — Nemška vlada je temeljito preoblikovala svoje vrhovno armadno poveljstvo ter nadomestila stare na vodilnih mestih z mladimi močmi. "kar pomeni, da se Angleži skorajšnje pripravljajo na velike bojeve."

Vsega tega je jasno, da se nemška vlada pripravlja na ofenzivo, ki bo do angliške armade privede v ofenzivo.

General Sir Alan Francis, 58 let stari specialist v organiziranem bojevanju, je postavljen na mesto načelnika generalnega štaba, ki je odstopil 60 let stari general Dill. Za podnačelnika generalnega štaba je bil imenovan general Archibald Edward Nye, 45 let stari vojaški inženir, ki se je dvignil do tega položaja od mesta od navadnega vojaka.

Poleg tega dveh je bilo imenovanih na najvažnejša mesta angliške armade tudi več drugih generalov.

## VALE VEČ PROSTOVOLJCEV ZA AMESKO ARMADO

Kot poročajo vojni departament, so vsi dan približno 200 prostovoljcev za tri mesečno službo v redni armadi. Na 20. oktobra se jih je prijavilo 20 tisoč, meseca septembra pa manj kot 22 tisoč. — Vsi jih vstopi v zrakoplovno službo, ki se bo do prihodnjega poletja podvojila ter bo imela 400 tisoč mož.

## Seja

Danes zvečer ob 7:30 se vrši seja društva Waterloo Grove št. 1, W. C., v Slovenskem domačem domu na Waterloo Rd. — Sejo so prošene, da se gotovo udeležijo. — Tajnica.

## 25 LET KULTURNEGA DELA PEVSKEGA ZBORA "ZARJA"



Jutri, na Zahvalni dan, bo priredil pevski zbor "Zarja" svoj jubilejni koncert, s katerim bo praznoval 25. obletnico svojega pevskega obstoja. Ta koncert obeta biti nekaj posebnega, ker bodo podani na njem odlomki raznih skladb, ki jih je pel zbor

in sicer: pevski zbor "Svoboda" iz Detroita, pevski zbor "Sloga", hrvatski pevski zbor "Slavulj", pevski zbor "Slovan", češki zbor "Vojan" pa bo predvajal plese iz opere "Prodana nevesta."

Iz gornjega je razvidno, da bo to izreden program, kakršni so bolj redki med nami. Zato je slovensko občinstvo iz Clevelanda in ostalih naselbin vljudno vabljeno, da se udeleži jubilejnega koncerta zbora "Zarja", ki se že četrto stoletja kulturno udeležuje med ameriški Slovenci.

## WEIGAND ODSTAVLJEN

BERN, Švica. — Vlada v Vichyju je odstavila generala Weiganda od vrhovnega poveljstva nad francoskimi četami v Afriki in od njegovega položaja kot afriški prokonzul. To je storila na zahtevo Adolfa Hitlerja, ki je pričel s Mussolinijem vred pripravljati zimsko kampanjo v Srednjem vzhodu, s katero hoče vreti Angleže iz Afrike. — Radi te poteze francoske vlade je možno, da bo ameriška vlada preklicala svoje priznanje vladi v Vichyju ter dala to priznanje generalu de Gaulle-u, poveljniku čet svobodne Francije.

Nemci so pričeli danes s številnimi mehaniziranimi četami in tanki z novo ofenzivo proti Moskvi.

## Na rusko-japonski meji v Sibiriji se je že pričelo

Japonska agencija poroča, da je bil v spopadu na meji ubit neki ruski vojak, dva pa sta bila ujeta.

TOKIO, 19. novembra. — Japonska agencija Domei poroča, da je bil v spopadih med Rusi in Japonci na sibirski meji ubit en ruski vojak, dva nadaljna Rusi pa sta bila ujeta. Poročilo naznanja, da se je spopad primeril nato, ko je rusko vojaštvo prekorajilo mejo. To se je zgodilo v nedeljo, ko so trije ruski konjeniki prekorajili mejo, da si ogledajo japonske položaje.

Japonska agencija pravi, da ker so bili ruski vojaki na vojaški misiji, je izključen vsak dvom glede svrhe njihovega prekorajenja meje. Oba zajeta Rusi sta baje "priznala," da so pregledovali japonske pozicije.

## NE BO LISTA

Ker je jutri Zahvalni dan, zato naš list jutri ne izide.

## ZNAČILNA STALINOVA ZDRAVICA AMERIŠKEMU PREDSEDNIKU ROOSEVELTU

Ko je Stalin napil predsedniku Rooseveltu, je zaprosil božjo pomoč predsednikovemu delu. — Zdravica je vzbudila veliko presenečenje in pozornost.

Wallace Carroll, poročevalec United Pressa, poroča sledeče:

MANILA, P. I., 18. novembra. — Noč, v kateri je Josip Stalin, voditelj brezbožne Rusije, prosil božje blagoslova za predsednika Roosevelta, je bila noč, kakršne ni Kremelj še nikoli doživel.

V Kremlju se je zbralo približno sto ameriških in angleških diplomatov s svojimi ruski kolegi, da proslavijo zaključek važne konference, tekom katere je bil izdelan program za pošiljanje vojnih dobav Rusiji.

### Stalin kot človek

Vsi ti diplomatje so videli in poznali Stalina kot brezobzirnega diktatorja, zdaj pa so celih sedem ur in pol gledali Stalina s popolnoma druge strani — Stalina človeka, ali da povemo z besedami nekega navzočega Amerikanca: "prijaznega starega gentlemana z ljudomilim obrazom."

### Stalinov pojav

Velika dvorana v Kremlju, kjer se je vse blestelo od zlatih okraskov in krasnih lestencev, je bila natrpana generalov in admiralov, oblečenih v svoje sijajne uniforme, ko je končno vstopil Stalin, oblečen v svojo znano pol-vojaško sivo opravo in obut v svoje običajne škornje, kakršne nosijo preprosti ruski vojaki. Stalin ni posvečal mnogo pozornosti generalom in admiralom, temveč se je enostavno šetal po dvorani ter obstal tu in tam pred osebo, katere obraz mu je ugajal.

Ko je bila pripravljena večerja, je Stalin zasedel svoje mesto na koncu mize, nakar se je pričel banket. Tekom banketa je bilo 31 zdravic; kaj to pomeni, bo razvidno iz dejstva, da Rusi izpijejo pri zdravicah svoje čaše do dna.

### Zdravica ameriškim letalcem

Med temi zdravicami je tudi

nekdo napil majorju Al Harveyju in poročniku Lou Reichersu, ameriškim pilotoma, ki sta vodila dvojico bombnikov, v katerih so bili prenešeni ameriški delegatje iz Washingtona v Skotsko in od tam v Moskvo. Stalin je naprosil ameriška pilota, naj vstaneta, nakar je stopil k njima ter jima podal roko.

### Velik trenutek večera

Veliki trenutek večera pa je napočil, ko je Stalin vstal, dvignil svoj kozarec ter napil predsedniku Rooseveltu: "Naj mu Bog pomaga pri njegovem delu," je dejal po rusko.

Konstantin Oumanski, bivši sovjetski poslanik v Zedinjenih državah, je prevedel zdravico na angleščino.

### Smoter Stalinove zdravice

Zaakj je Stalin imenoval v svoji zdravici Boga? Kakor znano, se je sovjetski voditelj vzgajal v pravoslavnem semenišču, zato se večkrat poslužuje biblične in religiozne frazeologije, celo večkrat kot Ljening, kateremu je bilo sveto pismo tudi dobro znano. Navzoči so bili prepričani, da Stalin ni izrekel svoje zdravice kar tja v en dan, temveč je imel za to gotove nameene.

Kakor znano, pravijo ameriški izolacionisti, da sovjeti nasprotujejo veri, in predsednik Roosevelt je bil neprestano pod njihovim ognjem, ker je rekel, da sovjetska ustava določa svobodo verstva.

### Na predsednikov naslov

Zdi se, da je Stalin naslovil svojo zdravico direktno na predsednika. Stalin je vedel, da bodo ameriški delegatje povedali predsedniku o tej zdravici, kakor mu je bilo tudi znano, da zahaja ameriški predsednik v cerkev. Dalje je Stalinu tudi znano, da je bil predsednik že nešteto krat tarča napadov, ker je branil sovjete, katerim se je očitalo preganjanje verstva.

## Novi grobovi

ROSE MOZIČ

V torek zvečer je preminila po dolgi in mučni bolezni Rose Mazič, rojena Krivic, stanujoča na 19102 Shawnee Ave. Tudi zapuščila soproga Antona in hčer Rose, omoženo Videmšek, in več sorodnikov. Rojena je bila v Beli peči pri Kamniku, kjer zapuščila eno hčer in več sorodnikov. Tudi je bivala 20 let. Pogreb se bo vršil iz Jos. Zele in sinovi pogrebnega zavoda na 458 East 152nd St. v petek zjutraj ob 8:15 in ob 9 v cerkev Marije Vnebovzete ter od tam na Calvaria pokopališče. Bodi ji ohranjen blag spomin.

MARY ŠIMENC

Pogreb pokojne Mary Šimenc se bo vršil iz Jos. Zele in sinovi pogrebnega zavoda na 6502 St. Clair Ave., v četrtek zjutraj ob 8:15 v cerkev Brezmadežnega Spočetja na E. 45th St. in Superior Ave ob 9. in nato na Calvaria pokopališče.

JOHN KOSTELEČ

V njegovem stanovanju na 4526 St. Clair Ave., so našli mrtvega Johna Kostelca, starca 57 let. Da-li ima tujak kakšne sorodnike, ni znano. Doma je bil iz Pregarjev na Primorskem, kjer zapuščila ženo in tri otroke. Tudi je bival 36 let ter je bil član S. M. Z. podrž. 5. Pogreb se bo vršil iz Jos. Zele in sinovi pogrebnega zavoda na 6502 St. Clair Ave., v četrtek popoldne ob dveh na Whitehaven pokopališče. Člani njegovega društva so prošeni, da se po možnosti udeležijo pogreba. Naj mu bo rahla ameriška gruda.

## Zahvala društva Kras

Ker se nista mogla udeležiti veselice društva "Kras", št. 8, S. D. Z., sta darovala poznan grocerist John Assag \$5, pogrebnik August F. Svetek pa \$1. — Mr. Svetek pa je še posebej daroval kegljaškemu klubu našega društva \$5. Za velikodušno darilo se jima odbor v imenu društva prav lepo zahvaljuje. — Tajnik.

## ZASTOJ V PREGOVNIKIH SE VEDNO BOLJ RAZŠIRJA

V kratkem se pričakuje "showdown" med predsednikom Rooseveltom in Johnom L. Lewisom.

### MNOGO ZASTOJEV IZ SIMPATIJ DO STAVKUJOČIH PREGOGARJEV

Dočim se bliža "showdown" med predsednikom Rooseveltom in Johnom L. Lewisom glede vprašanja premogarskega štrajka, se poroča, da je tisoče premogarjev v komercialnih rudnikih izjavilo svoje simpatije stavkujočim premogarjem ter prenehalo z delom. Distriktni podpredsednik C. I. O. United Mine Workers organizacije napoveduje, da se bo iz simpatije do stavke tekem 48 ur zarlo vseh 550 premogovnikov v West Virginiji, v katerih je zaposlenih 150,000 premogarjev.

4,000 premogarjev že zunan Monangalia Countyju je že 4,000 premogarjev prenehalo z delom iz simpatije do stavkarjev v rovin, ki so last jeklarn. Snoči pa se je sporočilo, da so se zaprli trije rudniki v Logan okraju.

WASHINGTON, 18. novembra. — Predsednik Roosevelt in John L. Lewis sta nocjo v javnem sporu trčila v svojih nazorih glede vprašanja, če bi kontrakt odprtih delavnic izvajal kak vpliv na splošne delav-

ske razmere v premogovni industriji. Roosevelt trdi, da nima zadeva teh premogarjev nobene stika s kontrakti zaprtih delavnic v komercialnih rudnikih.

Do splošnega "showdowna" med Rooseveltom in Lewisom pa še ni prišlo. Sodi se, da predsednik Roosevelt čaka, kaj bo ukrenila C I O konvencija v Detroitu, ki je z velikim odobravanjem indorsirala Rooseveltovo zunanjo politiko, preden bo storil prihodnji korak.

Medtem pa se je pričel predsednik Roosevelt posvetovati s svojimi svetovalci glede poravnave spora železničarjev, ki groze zastavkati dne 7. decembra.

### Lewis in Hitler

NEW YORK, 18. novembra. — Walter D. Fuller, predsednik organizacije National Association of Manufacturers, je danes izjavil: "Ako ne moremo premagati Johna Lewisa, tedaj je bolje, da pozabimo na to, da bi mogli premagati Hitlerja."

## Kultura

### CANKARJEVA VAJA

Nocjo se vrši vaja za igro "Z vero v vstajenje", katero bo podal v nedeljo dramski zbor Ivan Cankar.

### NE BO VAJE

Zaradi praznika Zahvalnega dneva ne bo v četrtek pevske vaje mladinskega zbora na Waterloo Rd. Z rednimi vajami se bo zopet pričelo prihodnji četrtek in starši so prošeni, da pošiljajo otroke redno k vajam. Sprejemalo se bo tudi zopet nove člane in starši so prošeni, da vpišejo svoje otroke. Vaje so od 5 do 7 zvečer.

### Guestje iz Detroita

Na prazno 25-letnega jubileja pevskega zbora "Zarja" pride jutri okoli štirideset Slovencev in Slovenk iz Detroita. Med njimi so tudi pevci in pevke zbora Svoboda, ki bo nastopil na koncertu "Zarje" Ako imate med njimi prijatelje in znance, se boste na koncertu lahko z njimi sešli ter si stisnili roke.

### Zaroka

Zaročila sta se Mr. Albin Grabence, 1560 Clermont Rd., in Miss Jane Seppeler, 1609 East 85th St. — Čestitke!

## POMOŽNA AKCIJA V BARBERTONU

Mr. Anton Jaksich nam poroča iz Barbertona, da se je tam ustanovila postojanka za pomoč stari domovini. Tozadavna postojanka je bila ustanovljena na seji 10. novembra, na kateri je bilo sklenjeno, da se dobi iz glavnega urada potrebna navodila, nakar se gre z delom naprej. V odbor so bili izvoljeni gotovi rojaki in rojakinje, in kakor hitro se dobi vsa potrebna navodila iz glavnega urada, to je od Josipa Zalarja, gl. tajnika KSKJ, bodo odborniki obiskali v svrh nabiranja prostovoljnih prispevkov vse Slovence v naselbini.

## POLOŽAJ V RUSIJI

Ruske armade še vedno ne vzdržno potiskajo nazaj Nemce zapadno in severozapadno od Moskve, dočim ruska poročila priznavajo, da so se Rusi umaknili v krimskem okrožju in da pripravljajo Nemci novo ofenzivo proti Moskvi.

Kakor naznanja moskovski radio, imajo Rusi zaznamovati uspehe okoli Volokolamska in Možajska. Okoli Možajska beže Nemci pred Rusi.

## PRIHOD HRVATSKEGA BANA DR. SUBAŠIČA V CLEVELAND

Kakor smo že poročali, bi prišel v nedeljo v Cleveland dr. Ivan Subašić, hrvatski ban. V zvezi z njegovim prihodom nam poroča Mr. Josip Erdelac, predsednik odbora za sprejem bana, sledeče:

Ob dveh popoldne v nedeljo se bo vršil v plesni dvorani Public Auditorija narodni zbor, nakar bo imel ban svoj govor.

Ob šestih zvečer se bo vršil v Hollenden hotelu svečan banket, na katerem bodo pozdravili bana predstavniki zvezne in državne vlade, v imenu mesta Clevelanda pa ga bo pozdravil

župan Frank J. Lausche. Po zdravni govor bo imel tudi Anton Grdina, za Srbe pa bo govoril G. Djaković.

Podrobnosti celotne prireditve bodo še poročane. Do tedaj pa se vabi Slovence, Srbe in Hrvatate, da se v velikem številu odzovejo in pridejo tako na shod, kakor tudi pozneje na banket. Vstopnina na shod je brezplačna, kdor pa hoče iti na banket, pa kupi lahko vstopnico v trgovinah Mr. Grdine, Mr. Steve Bernardič, Mihajlovič Bros., v Hrvatskem domu ter pri vseh uradnikih hrvatskih društev.

# UREDNIŠKA STRAN "ENAKOPRAVNOSTI"

## » ENAKOPRAVNOST «

Owned and Published by  
**THE AMERICAN JUGOSLAV PRINTING AND PUBLISHING CO.**  
 6231 ST. CLAIR AVENUE — HENDERSON 5311-12  
 Issued Every Day Except Sundays and Holidays

Po raznašalcu v Clevelandu, za celo leto	\$5.50	
Za 6 mesecev	\$3.00; za 3 mesece	\$1.50
Po pošti v Clevelandu, v Kanadi in Mexici, za celo leto	\$6.00	
Za 6 mesecev	\$3.25; za 3 mesece	\$1.50
Za Zedinjene države, za celo leto	\$4.50	
Za 6 mesecev	\$2.50; za 3 mesece	\$1.50
Za Evropo, Južne Amerike in druge inozemske države:		
Za celo leto	\$8.00; za 6 mesecev	\$4.00

Entered as Second Class Matter April 26th, 1913 at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the Act of Congress of March 3rd, 1879.

### ZAHVALNI DAN

V zgodovini Zedinjenih držav bo jutri že v tretje Zahvalni dan praznovan ob dveh različnih dneh. Večina držav je namreč sledila proklamaciji predsednika Roosevelta ter praznuje Zahvalni dan dne 20. novembra, to je teden dni pred tradicionalnim "zadnjim četrtkom v novembru." Sedemnajst držav pa se drži še vedno starega običaja ter praznujejo tudi letos dne 27. novembra Zahvalni dan.

Države, ki praznujejo Zahvalni dan po starem, to je 27. novembra, so sledeče: Arkansas, Delaware, Florida, Georgia, Iowa, Kansas, Montana, Nebraska, Nevada, New Hampshire, New Mexico, Oklahoma, Pennsylvania, South Carolina, South Dakota, Tennessee in Vermont.

Tradicija, da se praznuje Zahvalni dan zadnji četrtek v novembru, je bila vzdrževana od leta 1864, ko je predsednik Lincoln proglasil ta dan za "zahvalni dan." Ta običaj je prelomil prvotni predsednik Roosevelt leta 1939 in potem zopet leta 1940, ko je določil praznovanje zahvalnega dne teden dni prej kot običajno. Predsednik je storil to z namenom, da podaljša dobo med praznovanjem Zahvalnega dne in Božičem, češ, da bo iz trgovskih ozirov to morda priporočljivo. Pred meseci pa je predsednik priznal, da je bil poizkus preložitve praznovanja Zahvalnega dne samo deloma uspešen.

Zahvalni dan je sam na sebi moderniziran način praznovanja posrpe žetve, kar so v mnogih deželah proslavljali že v davni zgodovini. Tako so na primer Hebrejci, Grki in Rimljani vsako leto proslavljali praznik žetve. V devetem stoletju so proslavljali Saksonci praznik žetve v jeseni in v mnogih deželah Evrope so cela stoletja praznovali te vrste zahvalni dan. Naravno, da so imele razne dežele različne načine teh proslav. V Holandiji se je vršilo slično vsakoletno praznovanje, toda v zahvalo, ker je bila dežela osvobodjena španske oblasti. Pilgrimi so praznovali svojo prvo zahvalno proslavo na dan prve obletnice, ko so se srečno izkrcali pri Plymouth pečini kakor tudi za ugodno žetev.

Nato se je začel čedalje bolj in v čedalje številnejših krajih praznovati Zahvalni dan, ki pa je pričel zavzemati vedno bolj in bolj značaj verskega praznika. Datumi praznovanja pa so bili različni. Včasih so praznovali Zahvalni dan v mesecu juliju in potem zopet v mesecu novembru. Tekom revolucionarne vojne je proklamiral kontinentalni kongres osemkrat Zahvalni dan za različne izvojevane zmage. George Washington je bil prvi ameriški predsednik, ki je kmalu po svoji izvolitvi dne 3. oktobra leta 1789 proglasil praznovanje Zahvalnega dne.

Na amerškem jugu pa se je ta običaj mnogo počasneje in pozneje razširil. Še do srede zadnjega stoletja je bilo praznovanje Zahvalnega dne še zgolj tradicija novoangleških držav. Leta 1857 pa je izdal gverner Virginije prvo proklamacijo za praznovanje Zahvalnega dne na jugu. In sledečega leta so še drugi gvernerji južnih držav proklamirali praznovanje Zahvalnega dne.

Zahvalni dan smatra milijone ljudi po vsej deželi kot religiozni praznik, zato je dobil ta praznik svoje mesto tudi v cerkvenih koledarjih. V resnici pa je to dan obilnega jela in uživanja. Tako si na primer ne moremo skoro misliti tega dne brez običajnega purana, ki obuja spomin na prve dni priseljenstva, ko so slednji streljali divje purane, katerih je bilo v izobilju po amerških Ÿumah.

Prebivalstvo Amerike ima letos zopet dovolj vzroka za praznovanje tega dne, kajti tukaj je še vsega v izobilju, dočim vlada v Evropi že občutno pomanjkanje in glad, in če ne bo kaj kmalu ustavljen pohod fašizma in njegovoga "novega nereda," preti nesrečnemu evropskemu kontinentu najhujša lakota.

Toda niso samo materialni vzroki tisti, radi katerih praznujemo tukaj Zahvalni dan, temveč so še večje vrednosti moralne dobrine in državljanske svoboščine, katerih smo deležni v tej veliki socialni in demokratični deželi. To velja zlasti o nas, Slovencih, in z nami vred o vseh ostalih prisiljencah, katerih svojci so podvrženi najstrašnejšim mučenjem in preganjanjem na svoji lastni rodni zemlji.

## UREDNIKOVA POŠTA

### KONCERT KRALJIČKOV

Maple Heights, O. — V nedeljo 23. novembra, ob 4. uri popoldne, priredi mladinski pevski zbor "Kraljički" iz Maple Heights, svoj osmi koncert, v Slovenskem narodnem domu v Maple Heights, Ohio.

Kakor pri vseh prejšnjih koncertih, tako upamo, da bo tudi v nedeljo popoldne dvorana Slovenskega narodnega doma zopet polna naših stalnih posetnikov, ki ste nas vedno posečali v lepem številu in ste vabljeni, da pridete tudi v nedeljo.

Vabljeni ste pa tudi tisti, ki še niste bili pri nas, da tudi vi enkrat pridete poslušati naše Kraljičke, in prepričana sem, da boste zadovoljni s programom.

Akoravno je zbor Kraljičkov bolj majhen, pa vseeno v petju lepo napreduje pod spretnim vodstvom našega učitelja-pesnika g. Ivana Zormanana.

Za nedeljski program je naš pevovodja zopet izbral lepo šte-

vilo lepih pesmic, tako narodnih in tudi malo bolj umetnih. Kraljički vas bodo to popoldne popeljali v vašo rojstno domovino in vam obudili lepe spomine mladosti. Prepevali bodo o vsem, kar vam je bilo drago doma: o zvončku, konjičku, ptičkah, potočku, čolničku, ladjici, kovaču, solncu, dolu, deklici in ne vem, kaj še. Najbolje je, da jih pridete poslušati in garantiram, da boste prav zadovoljni.

Takoj po koncertu bo ples in prosta zabava. Za ples bo igral poznani Louis Simončičev orkester, kar je zopet garancija, da boste gotovo zadovoljni z godbo.

Za vse druge dobrote tega sveta, po bo skrbel za to izvoljeni odbor.

Na svidenje v nedeljo 23. novembra, popoldne v Maple Heights!

Vida Perushek, tajnica.

### Zarjin koncert

Zadnji klic in še nekaj navodil k 25-letnici pevskega zbora "Zarja".

Se poudarjam, da bo prihodnji četrtek, dne 20. novembra, na Zahvalni dan, prav veselo. To vam bo preskrbel pevski zbor "Zarja", v Slovenskem narodnem domu na St. Clair Ave. Pravijo, da bo pričetek točno, veste točno ob 3:30 popoldne, ker bo dolg program.

Rekel sem že, da bo zelo zanimivo in veselo. Da ne boste rekli po proslavi: "Ja, če bi vedel ali vedela, da bo tako veselo, bi tudi jaz prišel ali prišla."

Torej pridite vsi, da se ne boste pozneje kesali, po imenitni zabavi.

Torej točnost je prvo. Drugo je, da vsi, ki boste ali bomo na proslavi, pomagajmo s tem, da bomo tudi mi tam točno. Vsaj eno uro poprej.

Spodaj podpisani večni popotnik napoveduje veliko udeležbo. To razvidim iz več okoliščin. Na letel sem tudi na take, ki, ako se ne bodo mogli na noben način vdeležiti proslave, bodo pa darovali v dajatvah.

Gotovo, da je vse to dobro.

ampak članstvo zbora "Zarja" najrajši vidi, da ste med posetniki, v veseli družbi.

Navodila privatnim članom, posebnim pevskim društvom.

To je onim, ki bodo nadomestili po programu. To je zvečer pri prosti zabavi. Naj pridejo vsi in naj se vsak in vsaka drži bolj svoje grupe in svojega pevovodje. Prvi tak pevovodja je Mr. Andrej Turkman, st. On bo pripeljal veliko armado svojih prijateljev (lic), in vsi dobri pevci in pevke. Ta družba bo tako velika, da bo treba najmanj pet miz skupaj. In prva njih pesem bo ona, za to pa rečem jaz: "Naj lepša je spomlad, mladost ne pride več nazaj".

Ej, to vam bo grmelo in tudi treslo se bo. Drugi so, ki bodo pripeljali svoje pevske moči, Frank Sustarsich, Tony Srabat in njegova soproga iz Holmes Ave. Krist Stokel in Ludvik Sanabor bosta vodila pa Vipavčane Jadrancane.

Posebno pa mladi se bodo zbrali kar v krogu in donelo bo kot v raju. Ampak to bo po koncertu.

S pozdravom,

Anton Jankovich

## Pretrsljiva povest Hrvata, ki je pobegnil iz Paveličeve "države"

### Ropanje v taborišču.

Vsak, po veliki večini, ima ob prihodu v taborišče denar, prstane, dozo za cigarete in še kakšno vrednost; kajti, kadar človeka zapro in ga odvedejo v taborišče, ima bodisi nekaj denarja pri sebi, bodisi mu dovolijo, da ga vzame s seboj na pot. Če ga ne oropajo že na po-

liciji, v taborišču jim prav gotovo ne uide. Vsakemu dovolijo po sto dinarjev, vse drugo, z listinami vred, mu pa odneso. Še potrdila mu ne dajo za odvzete stvari. Čez nekaj časa pa pride kakšen pijan vstaš in pravi: "Pri komur se bo našlo več kakor sto dinarjev, ga bomo ustrelili!"

### Dan mladine



Na gornji sliki so glavni govorniki na privedbi National Youth Day v New Yorku. Od leve na desno so: Zvezni senator Joh. H. Ball iz Minnesote; general Lewis B. Hershey, Paul V. McNutt, administrator zveznih securitet, in filmski igralec Douglas Fairbanks Jr.

Tisti, ki so denar kam skrili, ga sedaj izročijo. Čez dan ali dva pa pride spet kakšen vstaš in pravi, da bodo ustrelili tistega, ki ima pri sebi več kot petdeset dinarjev. Tako gre naprej, dokler ne oskubijo ujetnika do zadnje pare, s katerimi si je včasih še mogel kupiti kaj hrane, kadar so jo kmetje prinesli k žici. Ker v taborišču ni nobenega nadzorstva nad vstaši, so oni edini gospodarji nad življenjem in smrtjo v taborišču.

### Hrana v taborišču.

O hrani bi prav za prav težko kaj povedal, ker je skoraj ni. Vsak ujetnik dobi 20 dkgr kornaj pečenege in še vročega kruha na dan, tako, da ga lahko vsega naenkrat zbaše v usta. Ob petih popoldne dobi vsak skledico tople vode, ki ji pravijo juha in to je vsa hrana v 24. urah.

Spriča tako "izdatne" hrane dovoljujejo vstašem, da smejo pisati domov, naj jim pošljejo hrane. Seveda gre pismo prejškozi vstaške roke. Pismo se navadno glasi: "Zdrav sem, vendar bi rad malo hrane". Ko tako pismo pride do vstaških rok, mu te zraven še pripisejo "in mnogo denarja", potem pa te besede zamažejo s prstom, kakor da bi jih nadzorstvo prečrtalo in ne napisalo.

Zena, mati ali sestra ujetnika in kdorkoli, ki to pismo dobi v roke, se dokopljejo na kakršenkoli način že do hrane in denarja in se napoti v taborišče.

Povedala vam bom, kako se prinaša ujetnikom hrana, pravi gospa. Nekega dne sem dobila tako pismo od svojega moža in odšla sem z zavojem na pot. Ko sem v Koprivnici stopila iz vlaka, sem zagledala velik rumen lepak na postaji. Na njem je pisalo:

"Priporoča se prebivalstvu, da si gre ogledat zločince, obesene na travniku zraven mesta." Tudi jaz sem šla, da bi videla, kaj se tam godi. Malo je manjkalo, da nisem omedlela. Kakšnih šestdeset kmetov je viselo na vejah v drevesih, spodaj pa so stražili vstaši. Obesili so jih, ker so požigali žito po poljih. Kmetje so s solzami v očeh hodili na njive in podtikali ogenj z besedami: "Če ni za mene, potem tudi za te satane ne bo."

Ko pridem do Drnja, ki ni daleč proč od Koprivnice, vprašam prvega vstaša, kako bi dala možu zavoj s hrano. Pomeri me od nog do glave in vpraša: "Kaj je v zavoju?". "Hrana," pravim. "In zame?", vpraša vstaš dvomisleno in stisnem mu še petdeset dinarjev v roko. Dejal mi je, naj zavoj pustim v gostilni kraj pota, da ga bo že on potem odnesel mojemu možu. Res je tako storil. . . Jaz pa sem hrano bratsko razdelil

(Dalje na 3. str.)

## Poveljnik torpediranege parnika



Kapitan Vincent P. Arkins, ki je poveljeval torpediranemu amerškemu parniku Lehigh. Kapitan je dospel v Freetown, Južna Afrika.

## ŠKRAT



### RADO MURNIK: Ženini naše Koprnele

Koprnela je rekla, da ne mara tako ušvega ženina in se je dala takoj ločiti od njega. Prej je govorila, kako je plemenit in viteški, zdaj pa pravi, da je ušvee! Mažarske zvezke je vrgla v ogenj.

Tako se je končalo vse lepo brez nevihte zame. Tako vendar enkrat nisem jaz kriva, da Koprnela še ni dobila moža! Vendar enkrat ima moja obrekovanja in preganjana nedolžnost mir. Kakor vidim, se mi obeta boljša prihodnost!

Gospod Mažar je precej odpoštoval. S sabo je vzel Koprnelino zlata uro in verižico za spomin. Zmeraj je trdil, da ima resne namene. Taki so bili torej njegovi nameni, da je pouzmal urico!

Kdo bi si bil mislil kaj takega? Jaz tudi ne!

Vida, pisateljica in učenka, Ljubljana, v naglici.

### Peti ženini!

Naša Koprnela ga pa res pihne! Zdej je že petemu ženinu prisegla večno ljubezen do preklica.

Najnovejši ženini je Prus in zvitex. Na vratih svoje sobe ima nabito posetnico, da vsak lahko natanko ve, kako mu je ime;

Ritt, vrn Mumpitz. Zato mu prvi mama: Gospod baron. — Striček Nande pa je rekel, da je zvitex ali baron ali grof vse ena figa. Tako bo naša Koprnela navsezadnje še od stanu! Vendar pa je rekla odkritosrčno, da bo težko pozabila gospoda Mažarja, ker ji je odnesel zlato urico. Gospod Mažar je delal res popragando ali poprikando (ne vem, kaj je bolj prav) za revo Lucijo in so ga prišli iskat žendarji z nasajenimi puškami k nam, pa ga nico več našli.

Rada bi napisala kaj vselega, da bi se kdo malo razvedril v teh žalostnih časih, če bi bral moje razkave spise. Toda moje pero je obsojeno na same žalostne novice! V Ljubljani in šiški razsaja lakota. Draginja rase kakor konoplja. Po hišah beračijo naši raztrgani vojaki. Reveži! Striček Nande je rekel, da pojde še k zelenemu kadru, če ne bo kmalu miru. Tam je vsaj tak kruh, da ga moreš jesti. Ali pa se preseli v Ameriko na boljši svet, kjer so zmeraj tako siti, da komaj dihaajo. Papa pravi, da bomo še remeljne grizli, ko vojske ni ne konca ne kraja, ker jo vselej zopet podaljšajo, kadar bi morala nehati. Nam vsem je obleka preširoka. Jaz sem že tako suha, da bi lahko zletela v zrak med kavke. Pravijo, da bomo nosili še papirnate obleke, tako da bomo hodili v škarniceljnih!

Zdej ves svet nori, posebno pa naša Koprnela! Zaradi draginje pa ni dosti shujšala, ker je šla večkrat s staro materjo na Rožnik. Tam sta popili vselej približno dva litra kofetka. Pač pa ni bila več tako rdeča kakor prej. Zato dolgo ni mogla dobiti nobenega ženina. Papa se je pri-

tožil, da Koprnela ni za druga kakor za strošice in da ga bo spravila še na beraški boben. Striček Nande pa je nasvetoval, naj gre Koprnela pomagat k Rdečemu križu. Tam se najjiglje kaj zastojnjo pofuli, kakor mast, sladkor, smrdele in smrdne v škaticah, perilo, čevlji in druge take delekatnes. Da bi imela boljšo barvo, se je začela po obrazu pleskati, tako da ima lepo rdeče lice in črne obrvi. Nato je kmalu dobila novega ženina.

Gospod Mumpitz je jako dolg in koščen. Na glavi ima dolge lase, ker misli, da je pesnik. Na nosu ima naočnike. Na eno oko nič ne vidi, na drugo uho je pa gluha. Iz obraza mu rase rdeča brada. Noge ima dolge in krive, pa ne takih kakor pretekli ženini, gospod Mažar, ampak tako kakor črka X. Drži se leseno in dolgočasno. V ošabnosti prekalja vse druge narode.

Vsak dan natipka več pisem na pisalnem stroju, ki si ga je privlekel s sabo. Tipka z obema rokama in včasih tudi z nosom, ker je tako kratkoviden. V pisemih opisuje lažnive novice, katere si sam izmisli. Zmeraj leta telefonirat in breojavkat. Drugi dan pa zopet prekliče svoje lažnive vesti. Tako ima dvojen družbiček in vse bralce za norca!

Ko sem šla v ponedeljek popoldne iz šole, sem nenadoma srečala prijaznega hrvaškega strička Pajo iz Zagreba. Striček Pajo je mož papanove sestre in jako spoštovan verižnik. Pravi, da se brez goljufije dandanes ne da pošteno živeti. Govori tako debelo, kakor bi orglal. Povabil me je v slaščičarno na peskobelega kruha in celo žemlj!

Vprašaj me je: Mujček drin, ali ima Koprnela zopet kakoga ženina? Odgovorila sem mu, da je Koprnela gospodu zvitexu Mumpitzu ponudila svojo roko. Hrvaški striček Pajo se je no namuzal, potem pa se je opravičil, da ima puno posla in rekel: Zbogom, mujček drin! Nato se je razkropil proti bolodvoru, jaz pa domov.

Ker smo imeli doma že malo živeža, smo šli tisto popoldne vsi, papa in mama, Koprnela in gospod Mumpitz, jaz in Puffi rekvirat jaja in moko. Koprnela je imela strašno lepo napisano lice, da je vse gledalo za njo. Njeno obleka je bila iz samih luknic. Papa je nosil velik hrbtnik.

(Nadaljevanje)

## OGLAŠAJTE V "ENAKOPRAVNOSTI"



**Zakrajsek Funeral Home, Inc.**  
 6016 ST. CLAIR AVENUE  
 Tel: ENdicott 3113





FRANCE BEVK

3

# LJUDJE POD OSOJNIKOM

Dobrosrčno dekle se mu je približalo previdno kot preplašeni mački. Preden je mogel premisliti, če kaže počakati ali pobegniti, ga je nagovorilo.

"Ali nisi ti Peter?"

Prikimal je in jo gledal izpod čela.

"Ubogati boš moral."

"Če me pa tepe," so se mu skremžila usta.

"Prav ni bilo," je dekle postalo za minuto. "Pridi, dobiš večerjo!" ga je bodrila godrnjavno. "Kje pa spiš?"

"Na peči."

Še malo se je obotavljal, nato ga je premagala lakota, da se je splazil v vežo.

Janez je iztegnjen po klopi ležal za mizo in se ni zmenil zanj. Peter je pojedel krompirjevo juho s fižolom; že dolgo mu jed ni šla tako v slast. Ko mu je Micka po molitvi postlala na peči, jo je pogledal s toplu hvaležnostjo, kakor še nikoli nobenega človeka.

"Zdaj boš začel drugačno življenje."

Peter se je pogosto spomnil teh stričevih besed. V trenutku, ko so bile izgovorjene, so mu prebudile mrščavico. Strah je

bil hušji od resnice. Življenje je bilo res drugačno, o da, a lepše in boljše kot prej, ko je oče umiral na vreči slame. Manj prostosti — a zato je dobil oedejo za noč, novo obleko in pri vsakem obedu je stala polna skleda na mizi. Čutil se je močnejšega, obraz mu je zalivala rdečica.

Največja revščina je bila na mah izginila, kakor da so jo bili zagrebeli z očetovo krsto. Pri hiši se je godilo vse ob svojem času, delo in jelo, spanje in molitev. Življenje od jutra do večera, iz dneva v dan ko ura, ki je s počasnimi udarci tekla na steni.

Janez je bil trd delavec, človek redkih besedi, a še redkejšeg smeha. Pod njegovimi rokami se je dom naglo dvigal iz trnja in zajel iz skupne skledice. Posedel je še debelo uro in bobnal s prsti po mizi. Z Janezom sta se razgovarjala o delu.

"Pazi," mu je rekel nekoč, "kakor si boš postal, tako boš ležal. Podprl sem te že zadosti."

"Pa ta?" je Janez pomežiknil na Petra.

"Z njim bom že jaz opravil," je oče zamahnil z roko. "Ti glej nase."

Peter ni razumel, za kaj gre, vendar ga je vroče spreletelo po telesu. Kaj imajo z njim? Ubogal je že iz strahu; delal, kar so mu ukazali, Micki, ki se mu je bila primilila prvi dan, je bral vsako željo že v očeh. Janezove zausnice ni bil pozabil, med njima je ležala rahla senca odpora, vendar se mu nikoli ni uprl. Včasih mu je fant pretežno naložil, a je bil Peter že tak po stvarjenju, da je donesel; ni od-

hišo pajčevin in nesnage. Izba je dobila prijaznejše, svetlejšee lice.

Tisto leto po Krivčevi smrti je bilo rodovitno, naslednje tudi. Zdelo se je, da se je Bog po tolikih težkih dneh z dobrim očesom ozrl na zemljo. Četudi ni bilo izobilja, se je lakota umaknila s pobočja gore. Korakj so samozavestneje peli po klancih, obrazi so bili svetlejši.

"Saj ni, da bi se pri Krivcu ne dalo živeti," so se sosede ozirali na okna, na katerih so po dolgem času zopet zacveli nageljni.

"Ce bi le imeli gospodarja."

"Saj ga imajo. Janez je še mlad, to je res, a ve, kje in kako je treba zgrabiti za delo."

Petra nihče ni jemal v misel. Vsako nedeljo je Balant od maše grede zavil h Krivcu. Pogledal je v hlev, povohal v hramu in v klet, nato je sedel za mizo in zajel iz skupne skledice. Posedel je še debelo uro in bobnal s prsti po mizi. Z Janezom sta se razgovarjala o delu.

"Pazi," mu je rekel nekoč, "kakor si boš postal, tako boš ležal. Podprl sem te že zadosti."

"Pa ta?" je Janez pomežiknil na Petra.

"Z njim bom že jaz opravil," je oče zamahnil z roko. "Ti glej nase."

Peter ni razumel, za kaj gre, vendar ga je vroče spreletelo po telesu. Kaj imajo z njim? Ubogal je že iz strahu; delal, kar so mu ukazali, Micki, ki se mu je bila primilila prvi dan, je bral vsako željo že v očeh. Janezove zausnice ni bil pozabil, med njima je ležala rahla senca odpora, vendar se mu nikoli ni uprl. Včasih mu je fant pretežno naložil, a je bil Peter že tak po stvarjenju, da je donesel; ni od-

nehal, četudi naj bi bil izbruhnil kri.

Ponajveč se je mudil na pasi. Živini se je bil privadil. Posedati na pustem pobočju med gabi in macesni ali pa se skrivati med grmi na gmajni mu je bilo v radost. Ni bil nagnjen k sanjarjenju, njegove pastirske igre so bile posebne vrste. Odgradil si je del gmajne, ki si jo je lastil. To je bila njegova kmetija — tu senožeti, a tam njive, nizki hlevi z voli iz ilovice, koliba iz vej, v katero se je zatekal ob dežju. Bil je sam svoj in ni maral družine; Graparjevega pastirja je bil pretepel enkrat za vselej, da se mu ni upal blizu.

Edina, ki je ni napodil, je bila Ruparjeva Urška. Bledo, nekoliko čudaško dekletce, z modrim pogledom in tožnim izrazom na ustnicah. Sedela je po ure in ure, gledala Petra pri igri, molčala in mislila. Deček pe redko govoril z njo, redkeje prisedel k di. In vendar jo je čutil ob sebi; delal se je, kot da je ne viče je ni bilo, dan ni imel konca.

"Mati je rekla," mu je nekoč povedala, "da te bo stric spodil ob hiše."

Peter se je zdrnil in se ji zazrl v temne oči. Ali ga draži? Pogled je bil čist in lep kot pri ljudeh, ki nikoli ne govorijo laži.

Zavest, da je hiša njegova, ki je dotlej le rahlo tlela v njem, mu je zagorela s plamenom. Odkril se mu je pomen besed, ki jih je stric govoril Janezu. V srce mu je legla rahla bolečina, pomešana z jezo. Odslej ga je bila sama nagonska pazljivost, nič več ni ušlo njegovemu pogledu.

Zanaprej je še manj maral za ljudi. Edini, ki bi mu bil iztegnil roko v pomoč, je bila Urška. Branil jo je pred Graparjevim pastirjem, ki je vpil za njo na klancu: "Urška — Petrova žena!" Le pred Jernejcem je ni mogal braniti.

Ta je bil v delu prezgodaj dozorel otrok. Vedel se je kot dorasel fant, celo gube je že imel na obrazu, glas mu je bil globok kot glas moža. Pri delu je mnogo zalegel, ukazoval je celo hlapcu; proti Urški je bil tiran. Kadar se mu je zdelo, jo je kar na lepem napodil v drugi del gmajne. Da le ni bila v Petrovi bližini. Urška se je tresla pred njim, ubogala ga je s tiho solzo v očeh.

Materi se ni potožila, ker bi nič ne izdalo, potožila se je Petru. Dečku se je dekletce smilila.

## Pasji "kralj"



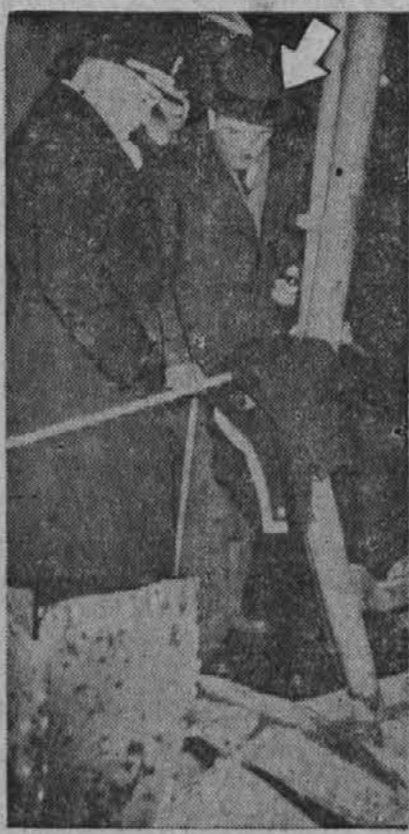
Angleški pes bulldog, ki je dobil na pasji razstavi v Chicagu prvo nagrado. Na sliki ga vidimo, kako čita svoj rodovnik, zato si je nateknil očala, da bo bolje videl.

## Uporni Indijanec



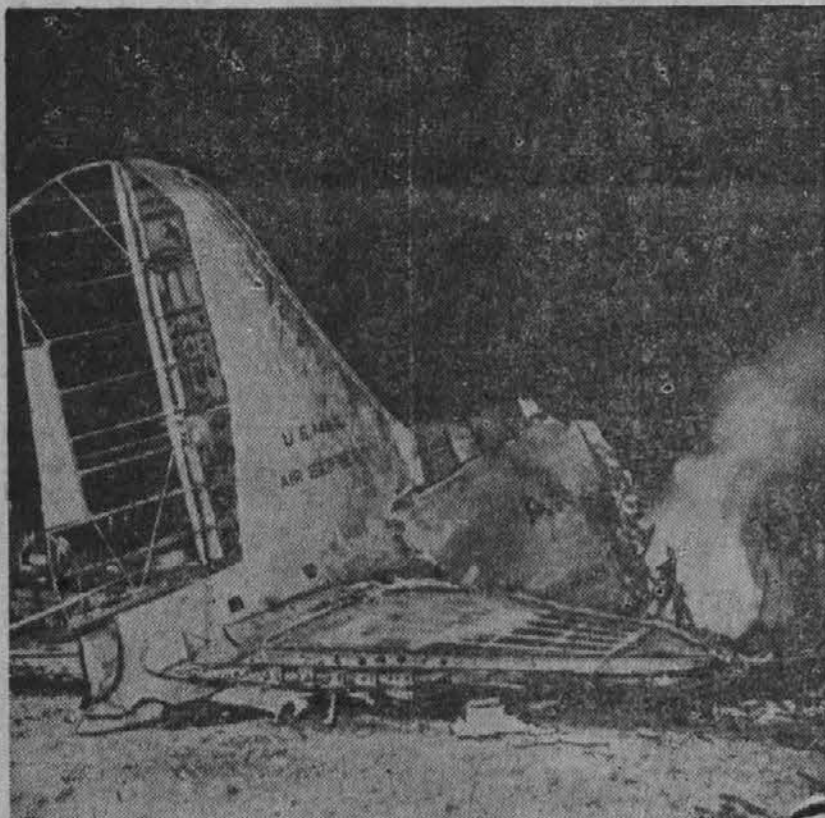
Na sliki je Indijanec Tuscarora rodu v družbi svojega odvetnika, ki se je pritožil pri zveznih oblastih, češ, da slednje nimajo pravice klicati Indijance v vojno službo, ker pomeni to kršitev pogodbe med Indijanci in ameriško vlado, sklenjene leta 1784.

## Pregled škode



Ameriški poslanik v Islandiji (ki ga kaže puščica), pregleduje mesto v oklepu, kamor je zadel rušilec Kearny nemški torpedota 1784.

## Razbitine gorečega letala



Gornja slika prikazuje vse, kar je ostalo od velikega potniškega letala, ki je treščilo v megli v bližini St. Thomasa, Ont., na zemljo, ob kateri priliki je bilo ubitih dvajset oseb.

## Lewis proglašuje stavko premogarjev



John L. Lewis, predsednik CIO United Mine Workers organizacije, naznanja, da bo zastavkalo 53.000 premogarjev v rovih, ki jih lastujejo jeklarske družbe. Pozneje je bila ta stavka preklicana in za gotov rok časa odložena.

Vabilo na

# SLAVNOST 30 LETNICE

Društvo Sv. Ane, št. 4 S. D. Z.

## v soboto 22. nov., 1941

v Slov. Narodnem Domu, 6417 St. Clair Avenue

Pričetek ob 7:30 zvečer

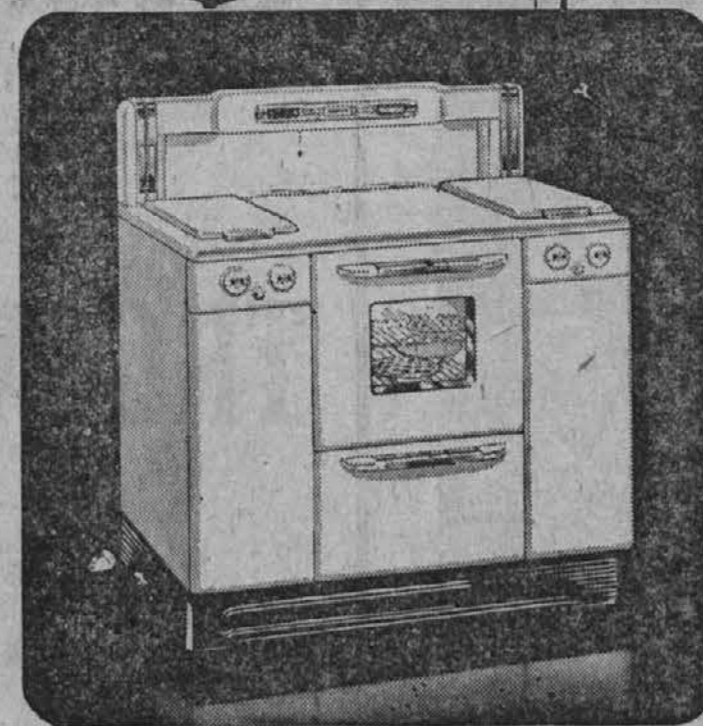
## IGRA JOHN PECON ORKESTER

Prosta zabava. Ako boste želeli, se vam bo postreglo, za malo (beef) in sveže mesene klobase. Točila se bo tudi dobra kapljica.



For that  
**EXTRA SPECIAL**  
Holiday Dinner  
**TAPPAN**  
*Gas Range*

There's no guesswork in cooking big holiday dinners when you have a Tappan to do the work for you. Tel-U-Set, Mighty Mite Burner, Divided Cooking Top, Visualite Oven and other Tappan Exclusive features do the chores with an exactness you'd never believe possible and leave you lots of extra time for visiting with the family.



Model WV57  
Sells regularly . . . \$184.50  
For a limited time  
Only . . . \$159.50  
**YOU SAVE \$25**

See the new Tappan before you buy any make of gas range

## MODERN Gas Cooking

- SAFE: Gas heat is visible.
- CLEAN: Non-clog blue-flame heating elements keep your cooking utensils spotless.
- MODERN: All the requisites of today's cooking demands combined in one unit.
- ECONOMICAL: Cost less to buy, costs less to operate, costs less to own.
- FAST: Hot enough to sear when broiling, yet INSTANTLY low enough for simmering and "waterless" cooking.

- AUTOMATIC: Modern gas ranges are fully automatic, with the wide range of exact temperatures that only FLEXIBLE gas heat can give.
- SMOKELESS BROILING: The visible heating elements of a modern gas range are guaranteed for the life of the range.
- FLEXIBLE: ANY heat, instantly, as long as needed AND NO LONGER.
- HEALTHFUL: Preserves the healthful and tasty juices of both meats and vegetables. Actually saves food.

# HOME EQUIPMENT SALES CO.

FRANK C. PERME

710 East 152nd Street

MULberry 4111